

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

**Súhrnné hodnotenie environmentálnej situácie v SR
Hlavné zistenia návrhu Správy o stave životného prostredia SR v roku
2022 vo vzťahu k cieľom Envirostratégie 2030**

Ing. Zuzana Lieskovská, SAŽP

ŠTRUKTÚRA SPRÁVY (OD ROKU 2019)

Správa o stave životného prostredia SR v roku 2019

- Nová štruktúra a cieľ
- Nástroj vyhodnocovania implementácie environmentálnej politiky **Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030 (Envirostratégia 2030) (2019)**

ŠTRUKTÚRA STRATÉGIE ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY DO ROKU 2030

ŠTRUKTÚRA SPRÁVY (OD ROKU 2019)

Obsah - Správa o stave ŽP SR

SLOVO NA ÚVOD	03
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SLOVENSKEJ REPUBLIKE	04
SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	07
UDRŽATELNÉ VYUŽÍVANIE A EFEKTÍVNA OCHRANA PRÍRODNÝCH ZDROJOV	18
1. DOSTATOK ČISTEJ VODY PRE VŠETKÝCH	18
2. ÚČINNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY	33
3. UDRŽATELNÉ HOSPODÁRENIE S PÔDOU	58
4. PLNENIE FUNKCIÍ LESOV	68
5. RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE HORNINOVÉHO PROSTREDIA	79
ZMENA KLÍMY A OCHRANA OVZDUŠIA	87
6. PREDCHÁDZANIE ZMENE KLÍMY A ZMIERŇOVANIE JEJ DOPADOV	87
7. OCHRANA PRED NÁSLEDKAMI POVODNÍ	94
8. RIEŠENIE SUCHA A NEDOSTATKU VODY	97
9. ČISTÉ OVZDUŠIE	107
ZELENÉ HOSPODÁRSTVO	131
10. SMEROM K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU	131
11. EKONOMICKÁ A ZÁROVEŇ EKOLOGICKÁ ENERGIA	148
12. EKONOMICKÉ NÁSTROJE PRE LEPŠIE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	154
13. ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE V KAŽDOM VEKU	172
ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	177

Metodika tvorby súhrnného hodnotenia

Hodnotenie zmien jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	<p>Pozitívny vývoj, prevažujú trendy zlepšenia. Pozitívne hodnotenie môže nastať aj v prípade mierneho zhoršenia, ktoré neovplyvňuje už dosiahnutý vyhovujúci stav.</p>
	<p>Variabilný, nejednoznačný trend, trend bez výraznejších zmien v pozitívnom ako aj nepriaznivom smere.</p>
	<p>Nepriaznivý vývoj, prevažujú trendy zhoršenia.</p>

Metodika tvorby súhrnného hodnotenia

Hodnotenie stavu jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	<p>Vyhovujúci stav. Pozitívny stav, plnenie limitných hodnôt a cieľov, resp. len minimálne odchýlky od nich.</p>
	<p>Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie vyhovujúci, resp. nevyhovujúci. Je to napríklad z dôvodu, že pre jeho hodnotenie nie sú stanovené ciele alebo limity, resp. jeho zhodnotenie nie je jednoznačné.</p>
	<p>Nevyhovujúci stav. V prevažnej miere prekračovanie limitných hodnôt, neplnenie stanovených cieľov, resp. ohrozenie splnenia cieľov stanovených pre budúce obdobia.</p>

Metodika tvorby súhrnného hodnotenia

Hodnotenie prognózy dosiahnutia cieľov Envirostratégie (ES) 2030

Ikona   Vysvetlenie hodnotenia prognózy plnenia cieľov ES 2030

Pozitívny vývoj. Zachovanie trendu vo vývoji indikátora, podporené dôslednou implementáciou prijatých opatrení, signalizuje predpoklad splnenia plánovaných cieľov.

Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie pozitívny resp. nepriaznivý vývoj. Trend vo vývoji len mierne pozitívny, resp. z dlhodobejšieho hľadiska nejednoznačný. Avšak realizácia prijatých opatrení môže viesť k splneniu plánovaných cieľov.

Nepriaznivý vývoj. Trend vo vývoji indikátora signalizuje ohrozenie splnenia plánovaných cieľov. Je otázne, či výsledky dosiahnuté ďalšou plánovanou realizáciou prijatých opatrení, budú dostatočné pre splnenie cieľov.

Príklady metodiky tvorby súhrnných hodnotení - EEA

Indikatívne hodnotenie minulých trendov (10 až 15 rokov) a výhľad do roku 2030	Indikatívne hodnotenia perspektívy splnenia vybraných politických zámerov/cieľov
 Dominujú trendy zlepšenia	Rok Prevažne na dobrej ceste
 Trendy vykazujú zmiešaný obraz	Rok Čiastočne na dobrej ceste
 Dominujú trendy zhoršenia	Rok Prevažne na zlej ceste

Poznámka: Rok uvedený pri zámeroch/cieľoch neoznačuje konkrétny cieľový rok, ale časový rámec zámerov/cieľov.

Príklady metodiky tvorby súhrnných hodnotení - ČR

Grafické znázornění souhrnného trendu		
Pozitivní rostoucí trend	Stagnace	Negativní rostoucí trend
Pozitivní klesající trend	Kolísavý trend	Negativní klesající trend
Trend nelze vyhodnotit		

Príklady metodiky tvorby súhrnných hodnotení - ČR

Grafické znázornění hodnocení dosažení cíle

Směřuje k dosažení cíle

Nejisté dosažení cíle

Daleko od cíle

Dosažení cíle nelze vyhodnotit

Aký je vývoj v medziročnej zmene ŽP?

Pozitívny vývoj

Dostatok čistej vody pre všetkých: Kvalita pitnej vody

Účinná ochrana prírody a krajiny: Chránené územia

Udržateľné hospodárenie s pôdou: Aplikácia spracovaného čistiarenského kalu a dnových sedimentov do pôdy, Spotreba pesticídov

Plnenie funkcií lesov: Ťažba dreva a využívanie lesných zdrojov, Drevinové zloženie a prirodzená obnova lesných porastov

Ochrana pred následkami povodní: Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami

Pozitívny vývoj

Riešenie sucha a nedostatku vody: Využívanie vody z pohľadu zachovania vodných zdrojov

Smerom k obehovému hospodárstvu: Nakladanie s komunálnymi odpadmi, Obaly z odpadov

Ekonomická a zároveň ekologická energia: Energetická efektívnosť, OZE, emisie skleníkových plynov z energetiky

Ekonomické nástroje: Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia

Negatívny vývoj

Dostatok čistej vody pre všetkých: Kvalita povrchových vôd a stav útvarov povrchových vôd

Plnenie funkcií lesov: Zdravotný stav lesov

Racionálne využívanie horninového prostredia: Environmentálne záťaže

Čisté ovzdušie: Emisie znečisťujúcich látok, Kvalita ovzdušia

Ekonomická a zároveň ekologická energia: Energetická efektívnosť, emisie skleníkových plynov z energetiky

Ekonomické nástroje: Dane s environmentálnym aspektom

Aké sú výsledky hodnotenia prognóz splnenia cieľov Envirostratégie 2030?

Pozitívny vývoj

Dostatok čistej vody pre všetkých: Kvalita pitnej vody - dlhodobo na vysokej úrovni, mierne rastie percento napojenia obyvateľstva na verejné vodovody. Reálny predpoklad splnenia cieľa zabezpečenia dostatku čistej vody pre všetkých

Účinná ochrana prírody a krajiny: Chránené územia - Ciele ohľadne dobudovania národnej časti sústavy CHÚ Natura 2000, ako aj dopracovania a schválenia zostávajúcich programov starostlivosti o chránené územia sa postupne plnia.

Udržateľné hospodárenie s pôdou: Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby - Výmera poľnohospodárskej pôdy s ekologickou poľnohospodárskou výrobou predstavovala 13,53 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy, čím cieľ Envirostratégie 2030 zvýšiť podiel obhospodarovanej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby minimálne na 13,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy bol dosiahnutý.

Pozitívny vývoj

Plnenie funkcií lesov: Drevinové zloženie a prirodzená obnova lesných porastov - Cieľ podporiť zvýšenie diverzity a uprednostňovať pestovanie a výsadbu pôvodných druhov drevín sa priebežne plní. Ťažba dreva a využívanie lesných zdrojov – ťaží sa menej ako je celkový bežný prírastok.

Racionálny využívanie horninového prostredia: Ťažba nerastných surovín a jej vplyv na životné prostredie - Vývoj ťažby nerastných surovín a implementácia opatrení v oblasti nakladania s ťažobným odpadom indikuje predpoklad splnenia cieľa do roku 2030 – minimalizovať dopad ťažby nerastných surovín na životné prostredie.

Zmena klímy a ochrana ovzdušia: Emisie skleníkových plynov - Cieľ znížiť emisie skleníkových plynov v sektoroch ETS o 43% a v sektoroch mimo ETS do roku 2030 o 20 % v porovnaní s rokom 2005 bude podľa súčasného trendu s podporou implementácie prijatých opatrení pravdepodobne dosiahnutý.

Pozitívny vývoj

Zelené hospodárstvo: Odpady z obalov - Minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 sú u všetkých odpadoch z obalov plnené už v súčasnosti.

Ekonomická a zároveň ekologická energia: Obnoviteľné zdroje energie - Dosiachnutie cieľa 19,2 % zvýšenia podielu OZE bude podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030. Prioritou bude využívanie OZE najmä v doprave a na výrobu tepla a chladu. (V roku 2021 bol podiel 17,4 %)

Pozitívny vývoj

Ochrana pred následkami povodní: Realizáciou protipovodňových opatrení v dlhodobom horizonte klesli výdavky na povodňové a záchranné práce ako aj škody spôsobené povodňami. V roku 2022 nastal pokles týchto výdavkov a škôd. Dôsledné uplatňovanie prijatých opatrení však dáva predpoklad splnenia cieľov - zabezpečiť ochranu zdravia a života ľudí a ich majetku a životného prostredia.

Riešenie sucha a nedostatku vody: Využívanie vôd z pohľadu zachovania vodných zdrojov - Efektívne využívanie vodných zdrojov bude závisieť od vývoja množstva odberov povrchových a podzemných a od vývoja množstva disponibilných vodných zdrojov. SR v súčasnosti disponuje relatívne dostatočnými vodnými zdrojmi. Realizáciou opatrení na adaptáciu na zmenu klímy, zadržiavaním vody v krajine a znižovaním nárokov na vodu zefektívňovaním výrobných procesov, budú vytvorené ďalšie predpoklady, aby bol tento stav zachovaný.

Negatívny vývoj

Dostatok čistej vody pre všetkých:

Kvalita povrchových vôd a stav útvarov povrchových vôd

Prognóza plnenia cieľov ES 2030		V riziku nedosiahnutia dobrého ekologického stavu/potenciálu do roku 2027 bolo 26 % útvarov povrchovej vody a v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu 2,2 % útvarov. Naplnenie cieľa Envirostratégie 2030 zabezpečiť dosiahnutie dobrého stavu všetkých útvarov povrchových vôd do roku 2030 bude vyžadovať značné úsilie, najmä v realizácii opatrení na zlepšenie ekologického stavu vodných útvarov.
--	---	---

Negatívny vývoj?

Dostatok čistej vody pre všetkých:

Kvalita povrchových vôd a stav útvarov povrchových vôd

Podiel počtu vodných útvarov vo veľmi dobrom a dobrom ekologickom stave/potenciáli:

2013 – 2018 – 41,3 %

2009 – 2013 – 56,2 %

2007 – 2008 – 63,7 %.

Podiel počtu vodných útvarov v dobrom chemickom stave:

2013 – 2018 – 71,21 %

2009 – 2013 – 97,5 %

2007 – 2008 – 95 %.

Došlo k skvalitneniu monitorovania a zvýšeniu citlivosti monitorovacích metód (zvýšený počet monitorovaných vodných útvarov, zaradenie novoidentifikovaných prioritných látok do monitorovania, sprísnenie environmentálnych noriem kvality a pod.)

Negatívny vývoj?

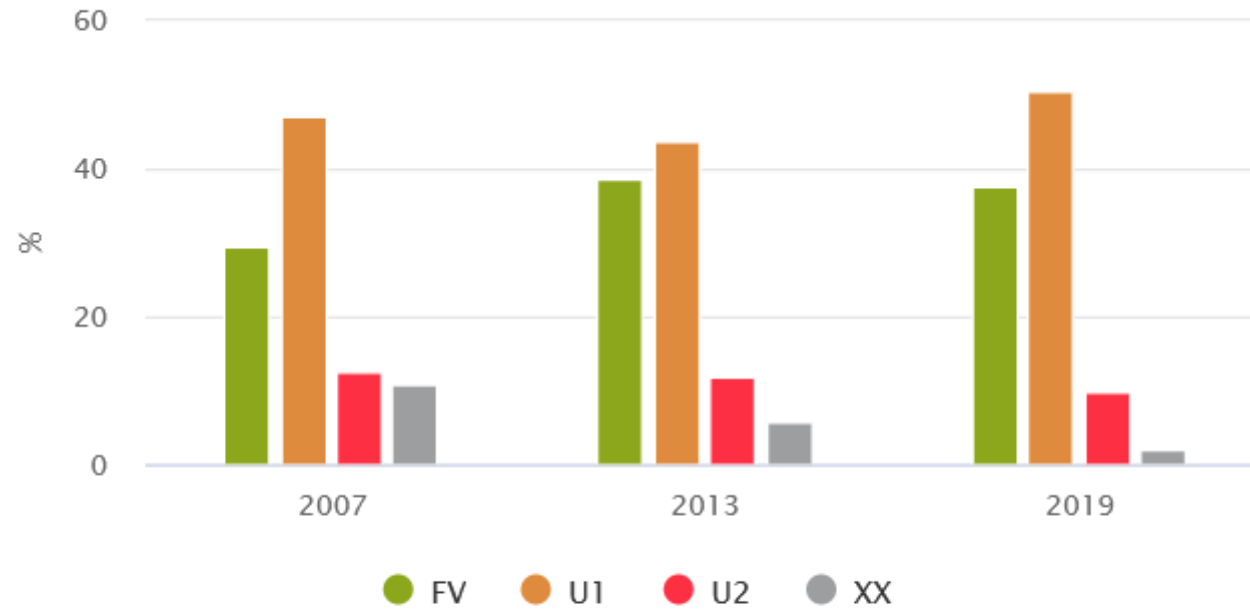

Účinná ochrana prírody a krajiny:

Stav druhov a biotopov európskeho významu

Pre dosiahnutie cieľa ohľadne zastavenia straty biodiverzity, resp. výrazného a merateľného zlepšenia stavu druhov a biotopov európskeho významu je potrebné zvýšiť úsilie prostredníctvom cielených opatrení.

Porovnanie stavu biotopov európskeho významu

Poznámka: FV – Priaznivý, U1 – Nepriaznivý–nevyhovujúci, U2 – Nepriaznivý–zlý, XX – Neznámy. 2007 – stav za prvý hodnotiaci cyklus (reportovacie obdobie 2004 – 2006), 2013 – druhý hodnotiaci cyklus (za obdobie 2007 – 2012) a 2019 – tretí hodnotiaci cyklus (za obdobie 2013 – 2018).
Zdroj: ŠOP SR (reporting)

Negatívny vývoj

Udržateľné hospodárenie s pôdou:

Prijateľné živiny v pôde

Neustále rastie zastúpenie poľnohospodárskych pôd s nízkou zásobou fosforu a draslíka čo naznačuje, že splnenie cieľa do roku 2030 – zabrániť strate živín v pôde je zatiaľ ohrozené.

Tabuľka. Rozdelenie poľnohospodárskych pôd SR podľa obsahu prístupných živín (%)

	Fosfor		
	2006 – 2011	2012 – 2018	2019 – 2022*
Nízka zásoba	42,2	46,9	53,5
Stredná (vyhovujúca) zásoba	33,2	30,8	28,1
Dobrá zásoba	24,7	22,3	10,9

Negatívny vývoj

Racionálne využívanie horninového prostredia:

Environmentálne záťaž

Posledná medziročná zmena		V roku 2022 pokračovali práce na prieskume lokalít pravdepodobných environmentálnych záťaží. Lokality, na ktorých bolo zdokumentované znečistenie, boli preradené medzi environmentálne záťaž. Ich počet klesol oproti roku 2021 o 5. Ide však o potvrdenie znečistenia, ktoré vzniklo pred rokom 2007 (znečistenie po tomto roku sa posudzuje režimom environmentálnej škody v zmysle zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov).
Stav (2022)		Evidovaných bolo 326 potvrdených environmentálnych záťaží, z toho 151 s vysokou prioritou riešenia. Z nich na 31 lokalitách prebiehala v roku 2022 sanácia, ukončené sanácie boli celkovo na 16 lokalitách.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Splnenie cieľa vyvinúť úsilie na odstránenie environmentálnych záťaží s najvyššou prioritou riešenia je ohrozené vzhľadom na zložitosť procesu riešenia environmentálnych záťaží, ako aj obmedzené finančné zdroje.

Negatívny vývoj ?

Sucho v krajine:

Zmena od roku 2005		Výsledky monitoringu sucha na základe indexov poukazujú, že suché podmienky sa vyskytujú čoraz častejšie a trvajú dlhšiu dobu. Extrémne suché podmienky sa vyskytli už aj na severe SR.
Posledná medziročná zmena		Medziročná zmena sa týka časových a regionálnych rozdielov v prejavoch sucha. V obidvoch posledných sledovaných rokoch boli zaznamenané suché až extrémne suché podmienky v krajine.
Stav (2022)		Rok 2022 bol z hľadiska výskytu sucha na Slovensku výnimočný. Extrémne suché podmienky sa vyskytli na viac ako polovici územia Slovenska a trvanie sucha bolo na niektorých miestach dlhšie ako 200 dní.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Nakoľko jednou z hlavných príčin nárastu suchých podmienok v krajine je rastúci trend potenciálneho výparu z pôdy spôsobený stúpajúcou teplotou vzduchu, predpokladá sa, že realizácia opatrení zameraných na zvýšenie vodnej retenčnej kapacity pôdy, zníženie vodnej erózie a zadržiavanie vody v krajine prispeje k dosiahnutiu cieľa pre rok 2030 – zmiernenie dôsledkov sucha na krajinu, ktoré však nebude možné celkom eliminovať.

Negatívny vývoj

Čisté ovzdušie:

Kvalita ovzdušia

Napriek pozitívnemu trendu vo vývoji emisií znečisťujúcich látok a predpokladu splnenia stanovených cieľov ich zníženia, pravdepodobne nebude dosiahnutý cieľ, aby znečistenie ovzdušia nemalo významné nepriaznivé vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie.

Kvalita ovzdušia

Zmena od roku 2005		Zaznamenaný bol pozitívny trend vo vývoji kvality ovzdušia aj napriek jeho mierne kolísavému priebehu.
Posledná medziročná zmena		Oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný nárast počtu prekročení limitných a cieľových hodnôt.
Stav (2022)		Stále sú zaznamenávané prekročenia povolených hodnôt vo väzbe na ochranu ľudského zdravia pre PM ₁₀ (3), PM _{2,5} (3), BaP (10) a prízemný ozón (2) a tiež prekročenia povolených hodnôt pre prízemný ozón pre ochranu vegetácie a lesov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Napriek súčasnému pozitívnemu trendu vo vývoji emisií znečisťujúcich látok a predpokladu splnenia stanovených cieľov ich zníženia pravdepodobne nebude dosiahnutý cieľ, aby znečistenie ovzdušia nemalo významné nepriaznivé vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie.

Negatívny vývoj

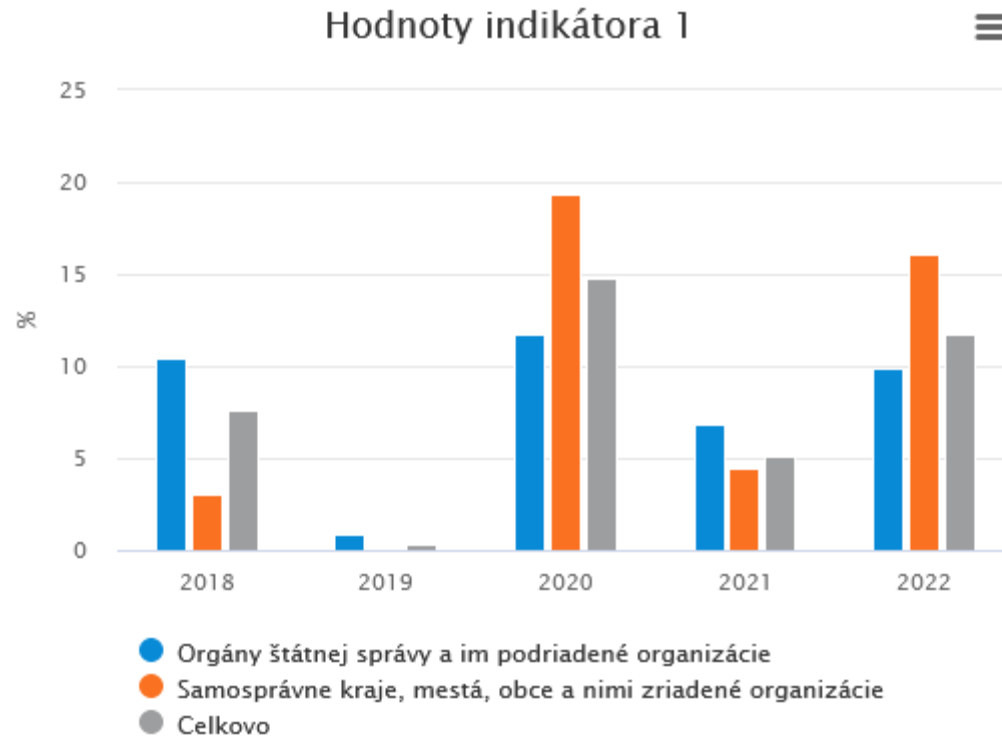

Zelené hospodárstvo:

Zelené verejné obstarávanie - Cieľom je, aby do roku 2030 Slovensko zeleným verejným obstarávaním zabezpečovalo aspoň 70 % z celkového počtu zákaziek vo verejnom obstarávaní a aspoň 70 % celkovej hodnoty verejného obstarávania vo verejnom obstarávaní. Na dosiahnutie cieľa je potrebné, aby Slovensko výrazne zvýšilo podiel GPP z celkovej hodnoty verejného obstarávania, inak hrozí, že Slovensko nesplní stanovený cieľ.

Rok 2022 – počet - 11,75 %, hodnota – 16,77 %.

Graf. Hodnoty indikátora 1 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2018 – 2022 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

Zdroj: SAŽP

**väzba
na
počet
zákaziek**

Graf. Hodnoty indikátora 2 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2018 – 2022 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

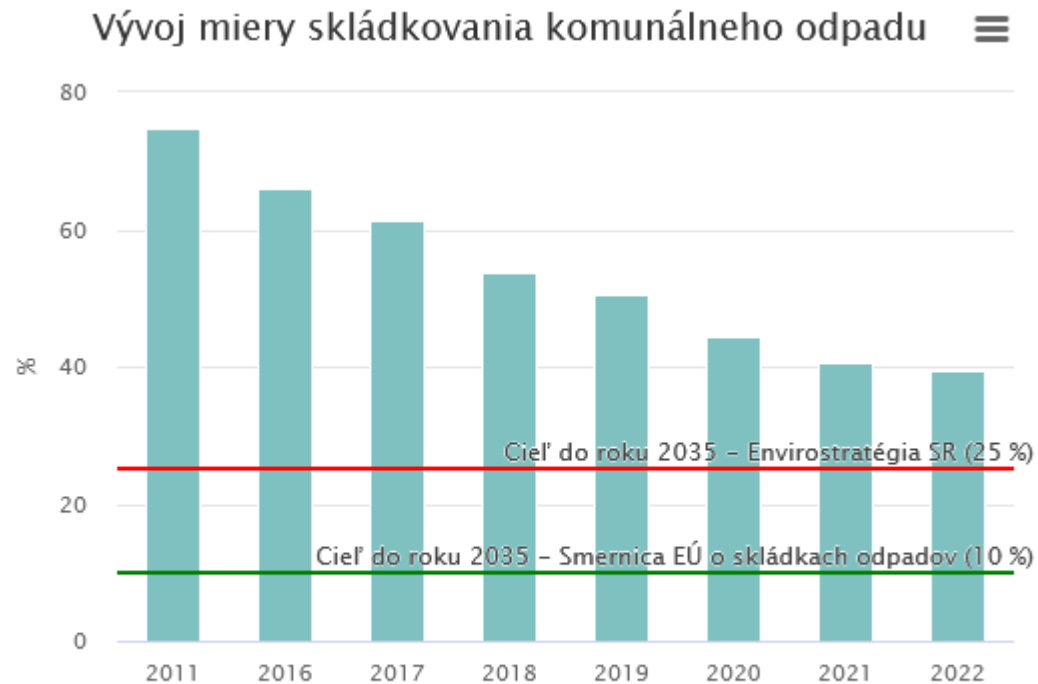
Zdroj: SAŽP

**väzba na hodnotu
zákaziek**

Negatívny vývoj

Nakladanie s komunálnym odpadom:

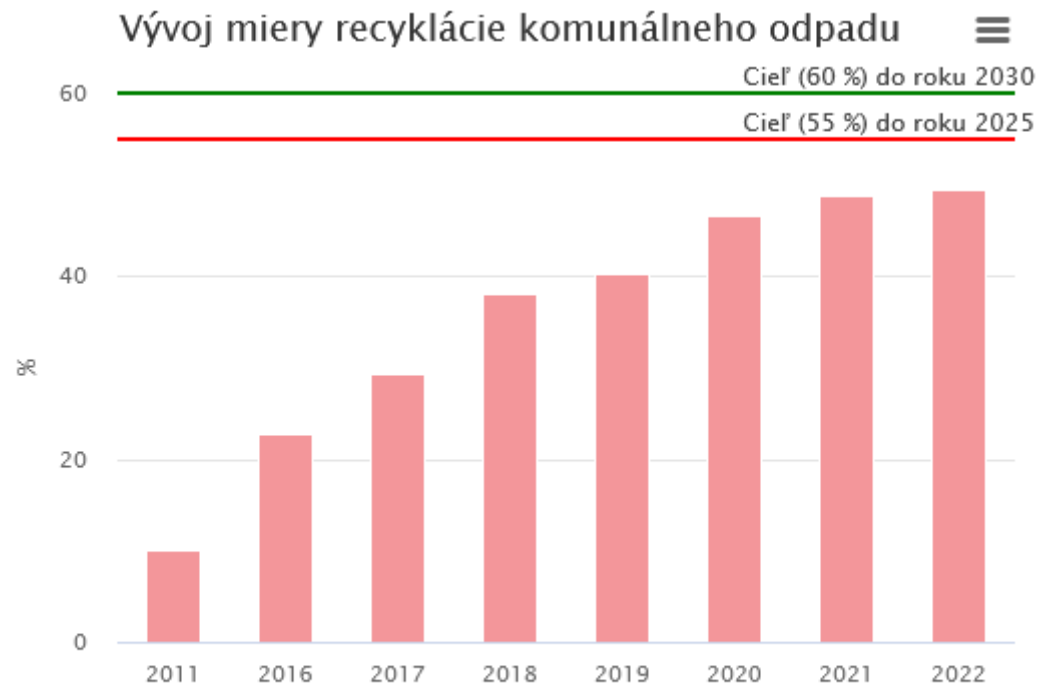
Poznámka: Údaje od roku 2020 (vrátane) nezahŕňajú drobný stavebný odpad.
Zdroj: MŽP SR, SOH

Negatívny vývoj

Nakladanie s komunálnym odpadom:

Poznámka: Údaje od roku 2020 (vrátane) nezahŕňajú drobný stavebný odpad.
Zdroj: MŽP SR, SOH

Ďakujem za pozornosť

Negatívny vývoj ?

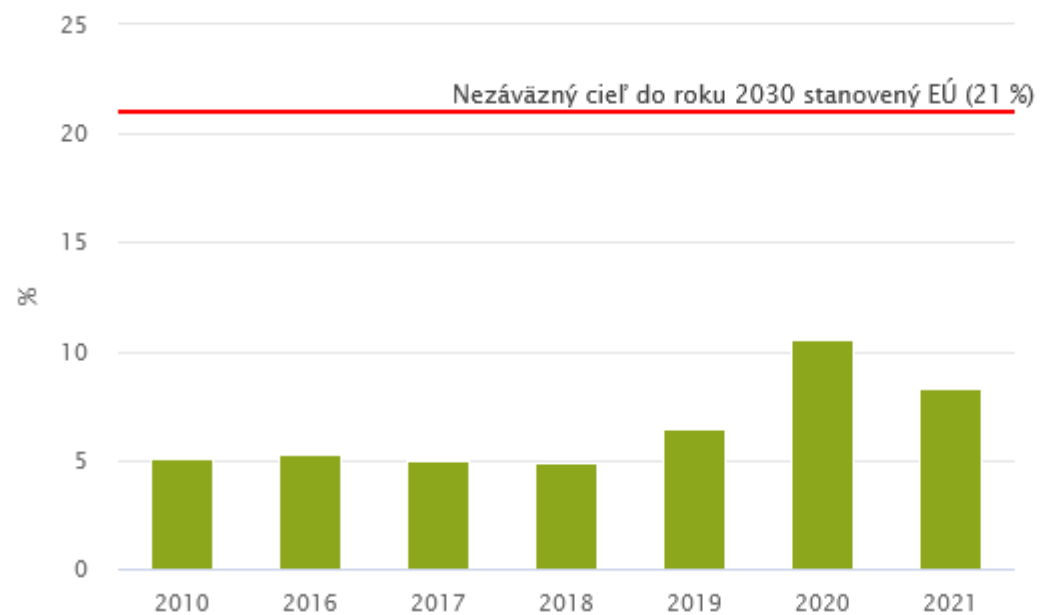
Zelené hospodárstvo:

Obehové materiály – Miera využívania obehových materiálov v roku 2021: 8,3 %.

Nezáväzný cieľ do roku 2030 - zdvojnásobiť mieru využívania obehových materiálov v porovnaní s rokom 2020.

SR potrebuje dosiahnuť do roku 2030 nárast o 12,7 percentuálneho bodu, čo sa vzhľadom na dlhodobú stagnáciu v tejto oblasti pravdepodobne nepodarí naplniť.

Vývoj miery využívania obehových materiálov ☰

Poznámka: Údaje za roky 2017 a 2019 sú odhady Eurostatu. Údaj za rok 2021 je predbežný odhad Eurostatu.
Zdroj: Eurostat